

Overdenking

Het is vijf voor twaalf. Jezus heeft al vele malen het gesprek gevoerd met de Hogepriesters, de Farizeeën en de Schriftgeleerden. En hij heeft hen niet duidelijk kunnen maken wat het Koninkrijk van God inhoud. Het lijkt wel of hun oren gesloten zijn. Het volk wel.

Die komt in grote getale luisteren naar wat Hij te zeggen heeft. met open oren!

Jezus kan aan hen wel duidelijk maken wat het Koninkrijk van God inhoud. Ze zijn er juist heel verlangend naar, ze strekken zich er a.h.w. naar uit.

Iemand die hen uitlegt en voordoet: hoe de Schriften te verstaan en hoe daaruit te leven.

Het gaat dus vandaag over het zoveelste gesprek dat Jezus voert met de Hogepriesters, de Farizeeën en de Schriftgeleerden. Jezus weet dat zij hem willen vangen op een woord, op een daad, zodat ze hem er op kunnen vangen, pakken, gevangen nemen, doden. Ik proef ongeduld bij Jezus, misschien zelfs wel irritatie.

Deze gelijkenis is vast niet onbekend voor u.

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar ik vind het geen gemakkelijke tekst. Zeker het slot roept nogal wat vragen op. De aandacht wordt als vanzelf getrokken naar die laatste twee controversiële teksten:

Een gast die geen bruiloftskleed aan heeft, wordt gebonden en gedood

En velen zijn geroepen, slechts weinigen uitverkoren.

Ik, we zouden willen dat deze teksten niet in de Bijbel staan, toch?

Tot aan de dag van vandaag worstelen sommige gelovigen met de tekst: zijn zij wel uitverkoren?

Horen ze er wel bij? Ze liggen er wakker van!

Deze en vergelijkbare teksten staan wel in de Bijbel. En het is nu aan ons om te proberen te verstaan wat het geheim van deze tekst is. Wat is het centrale thema voor toen en nu?

Toen ik de commentaren er op na ging lezen, raakte ik nog meer met deze tekst in de knoop.

Ingewikkelde uitleg over geroepen zijn en uitverkoren zijn.

Ik werd boos, verdrietig en vroeg mij af: is dat wat deze tekst wil zeggen?

Is dat de betekenis voor toen en nu?

Kunnen we een op een deze tekst op ons van toepassing brengen?

Met het gevaar dat ik de tekst naar mijn eigen hand zet, ik ben deze tekst anders gaan lezen. En ik nodig u uit om mijn gedachte gangen te volgen. Ik hoor onder de koffie wel of u mij hebt kunnen volgen....

Ik nodig u uit om het verhaal in gedachten te zien als een theaterstuk. Daarmee bedoel ik niet om het verhaal belachelijk te maken, maar om iets van de geheimen eruit te begrijpen en om niet te vervallen in een theologische discussie.

In het **eerste** bedrijf zien we Jezus en de Hogepriesters, de Farizeeën en de Schriftgeleerden tegenover elkaar staan. Beiden hebben duidelijk een ander belang:

Jezus zou zo ontzettend graag willen dat de Hogepriesters, de farizeeën en de Schriftgeleerden ten diepste, in hun hart begrijpen wat de woorden uit de Schriften betekenen voor het leven.

In drie nogal scherpe gelijkenissen probeert Jezus het voor de laatste keer,

Ik proef ongeduld, moedeloosheid en een scherpe tong bij Jezus.

Hij weet van tevoren dat het verloren energie is. Hij weet dat zij Hem willen vangen op een woord, zodat hij gevangen genomen zal worden en gedood zal worden, zo is dat met anderen ook gebeurd.

We zien tegenover Jezus de Hogepriester, farizeeën en de Schriftgeleerden staan. Het is hun taak om de Schriften op de juiste manier uit te leggen aan de mensen en om erop toe te zien dat de Schriften op de juiste manier worden uitgelegd. Ze zijn heel plichtsgetrouw!, Ze weten veel en heel consciëntieus vervullen zij hun taak.

Wie de tekst verkeerd uitlegt, wordt gevangen genomen, aan handen en voeten gebonden, en gedood. Nu zou je worden ontslagen, je contract wordt niet verlengd, je wordt afgedaan zonder toelichting: Want het valt niet uit te leggen.

En de geleerden vinden dat Jezus de Schriften niet goed uitlegt. En het is hun taak om te behoeden dat de Schriften goed uitgelegd worden.

Het is niet de eerste keer dat ze tegenover elkaar staan.

Jezus tegenover deze mensen. Beiden zo intens doordrongen van God en van de Schriften!

Het **tweede** bedrijf, is een van de drie gelijkenissen, die Matteus achter elkaar geplaatst heeft.

We zien een koning, zijn zoon, dienaren, de genodigden die tot de elite behoren en het volk.

Het is in die tijd gebruikelijk dat een goede vader zijn zoon uithuwelijkt, een bruidschat voor zijn schoondochter betaalt en het feest organiseert,

Er moet een feest komen dat de koning waardig is! geweldig! Veel en lekker eten, veel gasten, het overvloedige druipt ervan af. Maar misschien is dat een wat al te calvinistische gedachte van mij.

De dienaren gaan erop uit om de gasten uit te nodigen. Je zou kunnen zeggen: de uitnodiging wordt bij hen thuis gebracht en het antwoord wordt gelijk meegenomen om aan de koning te geven.

Je ziet de dienaren rond gaan, de uitnodigingen overhandigen en het antwoord ontvangen: de algehele stemming is: nee, we willen niet.

Niet eens een smoes van akker bebouwen, vrouw getrouwd, nee; we willen niet.

De dienaren komen onverrichte zake terug

De koning begrijpt er niets van, wil niemand op zijn feest komen? Het feest van zijn zoon?

Misschien hebben de eerste groep dienaren de uitnodiging niet goed gebracht, nog maar een keer proberen, met een duidelijker uitleg; alles is al klaar voor het feest, jullie mogen komen, Komen jullie?

Nu dan wel van een aantal uitvluchten: het land en de handel vragen meer tijd.

En een aantal die geen uitvluchten hebben, vervallen in criminaliteit: ze mishandelen en doden de dienaren, die in feite niets misdaan hebben. Ze waren alleen maar boodschapper en dienden de koning

Dit zet de koning aan tot denken: het moet anders,

Net als Luther 500 jaar geleden zegt het moet anders en hij timmert 500 nieuwe gedachten op de kerkmuur!

Niet de upperclass, niet de bobo's maar het gewone volk worden uitgenodigd.

En zij komen! In grote getale en de koning zorgt koninklijk voor hen: bruiloftskleren en goed te eten.

Het feest voor zijn zoon kan doorgaan!

Deze mensen begrijpen de vraag en boodschap van de koning, zij vieren het feest mee.

Ze zijn er mee in harmonie.

In het beeld van een koninklijk feest is het feest omdat het volk het heeft begrepen.

Er zitten geen mensen opgeprikt, ongemakkelijk, hebberig, met zakjes in hun tassen voor het eten voor straks, dat zou maar bederven net als het manna in de woestijn: er was genoeg voor elke dag opnieuw!

Het gewone volk neemt de uitnodiging wel aan. Zij zijn het die steeds al met open oren luisteren naar de boodschap van Jezus. Zij hoeven er niet over na te denken, natuurlijk komen ze, want het lag al in de lijn van hun denken en leven. Deze Jezus heeft iets nieuws te vertellen. Een nieuwe manier van leven. of eigenlijk de uitleg van de wetten van God: hoe heeft God het bedoeld dat wij mensen leven!

De koning loopt tevreden rond en aanschouwt de mensen.

Totdat zijn oog blijft rusten op die ene persoon.

Daar is iets mee aan de hand

De koning vraagt: wat is er met je aan de hand?

Hij geeft de ander de gelegenheid om uit leggen wat hem bezig houdt, maar deze persoon houdt dat onder de tafel, hij kan/wil het niet zeggen. Heeft hij kwade bedoelingen?

Wil hij de koning doden misschien? Dat komt hem duur te staan, oneerlijkheid wordt niet geduld.

Het **derde** bedrijf.

We zien de toeschouwers van dit theater stuk. Allemaal mensen door de eeuwen heen: zij hebben de eerste twee bedrijven gezien en er ontstaat een luid door elkaar heen praten. De een weet het nog beter dan de ander, het is bijna niet te verstaan, Toch kan ik er enkele vragen uithalen:

-Waarom worden de dienaren mishandeld en gedood? Ze deden toch alleen maar hun werk?

-Hoe kan God toelaten dat onschuldige mensen worden mishandelt?

-Bedoelt Jezus dat wij het in de kerk niet goed doen?

-Net of al die overdaad goed is voor een mens: ze gaan allemaal dood aan hart en vaat ziekten

-Je weet nooit helemaal zeker of jij wel bij die uitverkorenen hoort, lees Paulus er maar op na

-Als je zo denkt wil ik niet langer kerk met je zijn. we beginnen wel voor ons zelf

-

-

-

En langzaam aan wordt het wat rustiger

De gemoederen bedaren enigszins en de vragen krijgen een ander karakter:

De stille vragen komen naar boven:

-Dat beeld van die overvloedige maaltijd betekent dat, dat je in het Koninkrijk van God rijk bent, dat het leven goed is, is het een symbool voor een goed leven? net zo kleurrijk als al die gerechten op de tafel?

-moet je er in het leven altijd weer over nadenken of je de leefregels van het Koninkrijk van God nog wel op de juiste manier voor ogen hebt?

-zou het zo kunnen zijn dat mensen het leven altijd maar weer in regels wil vangen, want dan kunnen we het controleren, maar dat we daarmee de essentie van het leven met elkaar uit oog verliezen?

- Is dat wat er aan de hand is in het onderwijs en de zorg?

En zo ontstaan er twee typen vragen.

Vierde bedrijf

Ik zie twee boekenkasten die me enorm intrigeren

De ene staat vol met prachtige boeken, dikke boeken, mooie banden, indrukwekkend.

Ik zie veel versleten Bijbels.

Indrukwekkend veel boeken van door de eeuwen heen. Ik zie veel boeken over Matteus 22: 14.

Blijkbaar een moeilijk te doorvorsen thema.

Ik zie een heleboel mensen voor deze boekenkast staan. Ze hebben diepzinnige gesprekken met elkaar. Vaak zijn ze het niet met elkaar eens. Ik vind ze er ook een beetje somber eruit zien. Blijkbaar hebben ze hele moeilijke dingen die ze moeten lezen en begrijpen. Ik zie ook geleerden die het heerlijk vinden om diepe thema's met elkaar te doorvorsen.

Ik moet u zeggen dat ze in een taal spreken die ik niet goed kan verstaan.

In de andere boekenkast staan ook boeken, niet zoveel. Ze zien er minder indrukwekkend uit, maar wel vrolijk, kleurrijk..

Ik zie boeken over: hoe leef ik het leven leefbaar? Hoe doe ik het goede?

hoe zorg ik goed voor mezelf, de ander en voor moeder aarde?

Ik zie een Bijbel, die ziet er nogal versleten uit.

Er staan niet alleen boeken in, maar veel hulpmiddelen. De spullen in de boekenkast, daarmee kunnen ze het land bewerken, anderen helpen, goed lesgeven aan de kinderen, speel dingen!

Ik zie mensen voor de boekenkast staan, ze zitten rond een grote ovale tafel, ze praten met elkaar, ze overleggen met elkaar:

Ga jij naar meneer Jansen dan ga ik vanmiddag met de kinderen van mw van Bergen naar de speeltuin. En ... zou jij naar meneer Pietersen willen gaan, hij heeft nog boodschappen nodig.

Ik zie mensen met elkaar aan het werk, samen koffie drinken, en ze hebben een goed gesprek met elkaar.....

Nawoord:

Deze week had ik een gesprek met een van onze gemeenteleden:

Hij lijdt aan het leven, hij lijdt erg aan de uitverkiezingsleer, hem met de paplepel ingegeven. Hij zegt: ik kom er niet uit. Maar ik denk dan wel aan wat jij eerder tegen me gezegd hebt, want dat zet me aan tot denken. Zo hebben we vaak een goed gesprek met elkaar.

Mijn keuze van al jaren geleden klinkt wat oppervlakkig, maar ik deel hem toch graag: Al die theologische vragen waar zoveel geleerden hun hoofd over gebogen hebben, gebroken hebben, veel boeken over geschreven hebben:

Ik hoef niet precies te weten hoe het zit. Ik leg al die vragen naast me neer..

Naïef, oppervlakkig? Het heeft me heel veel ruimte gegeven!

Maar als ik dan met zo'n tekst als vandaag aan de gang moet, komt de worsteling, weer even boven.

Totdat ik weer bij mijn besluit van toen kom: ik ga me hier niet druk over maken!

Ik sta liever bij de tweede boekenkast, daar voel ik me meer thuis.

Amen